

סוכה פרק ראשון סוכה

י"א.

עין משפט
נר מצוה

ק"ח א מ"י פ"י מהל'
שבת הלכה כד סג
ע"ש א' טו"ש א"ח ס'
סג סעף י'
ק"ח ב ג מ"י פ"ד
מחלכות סוכה הל'
ג סג ע"ש מ' טו"ש ע'
א"ח ס' תל"א סעף י' :

מוסף רש"י

וכן חצר המוקפת
אכסדרה כל חצר
שבה"ט לפי הבנים
והבנים פתוחין לו,
חצר זו מוקפת בתים
מחוץ ופתוחין לה
כפי מ' רוחמה ולפי
הבנים עשו אכסדרות
כפי צד לשלש רוחמה
והאכסדרה פתוחה היא
ואין לה דופן לצי החצר
ועל עליה מקרה זה
ספק על גבה כל אורה
על כל חצר שצדמטע
היקף אכסדרות ואין דופן
לכוסה זו אלא מחיצת
הבנים המפסיקות בין
הבנים לאכסדרה ומגלת
מקרה האכסדרה מפסקת
כפי צד ספק לדפנות,
אם יש צדמטע האכסדרה
ד' אמות פסולה פחות
מחצבת אמות כשרה,
לדמייק דופן עקומה,
דומה לצד קלוטרי"א
נשון אשכנז של א"ח
אמות, הם הגלחים שיש
לה אור שיש בה עשבים
היקף אכסדרה סביב לו
המוקף (ש"ב י'). נראה מבחוץ
ושה מבפנים. שמשך
כל הלח לחון ותודו
הפנימי נכנס בעיני חומלי
המניין ואינו נראה מבפנים
אלא דומה כמקום על
אורן הסוכה אלא במחוק
יכר שאינו ממוקף המניין
שהי משך הלה מרוחק
המוקף (ש"ב י'). פסל
היוצא מן הסוכה. אם
יש הכשר סוכה בית
ועוד יש בסוכה משטח
והלה פסל הייט סך
השש פסולת גזק וק"ב.
זהו דרך לעשות, ויאל
מבכר סוכה, שאין לו
השכר דפנות (לע"ד).

רבינו חננאל

קיימא לן כלישנא קמא
דרבא וכן הלכה. תא פסל
היוצא מן הסוכה נידון
בסוכה. ואוקימנא קנים
היוצאים מן הסוכה לאחורי
הסוכה, ויש בהן ד' טפחים
שיעור סוכה קטנה. מהו
היתא הני דפנות הואיל
ולגזאי עבדין לבראי לא
עבדין פסולה, קמ"ל כיון
דלשם צל בעלמא עבדין
כשרה. רבה רב יוסף
אמרי בקנים היוצאים לפני
הסוכה, ומשכה ואולה
דופן אחת בהדייהו, מהו
היתא הואיל ושלמה להו
סוכה פסלגא דדופן, האי
סוכה אחרייהו היא, קמ"ל.
דבר ר' יוחנן פשוטין
הן. ד' ר' יושעיא אמר לא
נצרכא אלא לסך פסול
נצרכא מ"י בסוכה, בסוכה
קטנה עסקינן, ואמאי פסל
יוצא קרי ליה, מפני שהיא
מהכשר סוכה. ומתבנין
עליה לא יהא אלא אור,
ולא אשכחן בפסולי סוכה
פחות הימנו, וכי אורי
פחות מג' טפחים פוסל
בסוכה קטנה. רדח רבא
אורי פחות מג' טפחים
וישנין תחתיו, דקיימא לן
בכבוד דמי, אבל סכך פסול מצטרף לר' אמות מן הצד ואין ישנין תחתיו, כדתנן עלה נטר שרוב ד' טפחים כשרה
ובלבד שלא ישן תחתיו. ויש שמחליף ומפרש. ומתמיה ומי איכא מידי דמצטרף להכשר והוא עצמו פסול.

אחרי כן נראה מבחוץ ושוה מבפנים. תימה היאך הוא מועיל
בסוכה כיון דלא מיכר מצפנים שלישית של טפח דאי
משום מינו חדרא דלעו מי לא עבד רב כהנא סוכה אלא בשבת ועוד
דלשלישית דאורייתא לא מהני מינו כדפי' לעיל:

בְּרַאֲי אָא עֲבִידִי. פי' צקונטרס
דופן אמנעי זה לא נעשה
לך וקשה דממתמיתין שמעינן ליה
דכשר דקמני וכן חצר המוקפת
אכסדרה דלא חין מן הכותל לסיכך
ד' אמות כשרה לע"ג דמחילות בית
לאו לצרפי עבדי כדאמרינן לעיל
(ד' פ.) ונראה דלקנים היוצאים
לאחורי סוכה קאי ואית ספרים דגרסי
צדיק מנה דמנינה הני קנים לגזוי
עבדי לצרפי לא עבדי ק"ד לפוסלה
לפי שאינה עשויה ללך קמ"ל דכשרה:
אָא יְהֵא אָאָא אֹיִר. ופשיטא דכשר
דלפילו האויר החמור ממנו
אינו נפסל בשיעור זה אמר ליה רבי
אזא להכי אהני נידון כסוכה
דלשמעינן לומר שישנים תחתיו דלילו
אויר פחות משלשה מטטרף להשלים
שיעור הסוכה אצל חין ישנים תחתיו
כך פירש צקונטרס וקשיא אמאי נקט
ר' אשעיא סוכה קטנה הא בסוכה
גדולה נמי איצטרף לאשמעינן
דישנים תחתיו ודוחק הוא לומר דנקט
סוכה קטנה משום דלשמעינן זה
תמני למטטרף וישנים תחתיו ועוד
קשה דלך מקום חשבינן אורי פחות
משלשה כמסו על ידי לצוד ולא דמי
לסכך פסול פחות מג' דאין שייך
לעשותו כמסו כסכך כשר מחלף
דיש צו סכך פסול ועוד מי יוכל להוסיף
בסוכה מלאה נקבים שאין ללמה
מרוכה מחמתה אלא משהו שלא ישן
כנגד הנקבים ונראה דכשרים דגרסי'
התם אורי קטנים וישנים תחתיו וזה
מטטרף ואין ישנים תחתיו כלומר הא
דלפשיטא דכשר אפילו אורי החמור
ממנו אינו נפסל כשיעור זה דלכרבה
סכך פסול חמור ממנו דאין ישנים
תחתיו והוא אמנעי מטעם זה דאין
מטטרף כדמתנה צמר הכי מי איכא
מדי ומיהו קשיא משכיכה צפודין
דמשכיכין צבש ריח צנייהן כמון
ואי אפשר שלא וי' (ימן) כנגד השפודין
לכך לרין לפרש צבש הכשר סוכה
צלא האויר וצלא הפסול ישנים תחתיו
בין צוה בין צוה ולהכי נקט סוכה
קטנה וצירושלמי דזכרות פרק שלשה
שאלכו משמע דלורי מטטרף ואין
ישנים תחתיו כפירוש הקונטרס וי"ל
אין קיימין צבשה וילפינן מטיט
הדפנות ג' טפחים פסולה פחות מכלן
טיט

כיה נראה מבפנים ושוה מבחוץ
אי נמי נראה מבחוץ ושוה מבפנים
דאחמך ג' נראה מבחוץ ושוה
מבפנים נידון משום לחי ולחי היינו
צפויין תנא ג' פסל היוצא מן הסוכה נידון
כסוכה מאי פסל היוצא מן הסוכה אמר עולא
קנים היוצאים לאחורי סוכה והא בעינן שלש
דפנות בראיכא והא בעינן הכשר סוכה
בראיכא והא בעינן צלתה מרובה מחמתה
בראיכא אי הכי מאי למימרא מהו דתימא
הואיל ולגזוי עבדי ולבראי לא עבדי אימא
לא קמ"ל רבה ורב יוסף אמרי תרווייהו הכא
בקנים היוצאים לפניו מן הסוכה ומשכא
ואזלא חדרא דופן בהדייהו מהו דתימא הא
לית בה הכשר סוכה קמ"ל רבה בר בר חנה
אמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא לסוכה
שרובה צלתה מרובה מחמתה ומעוטה
חמתה מרובה מצלתה מהו דתימא תפסל
בהך פורתא קא משמע לן ומאי יוצא יוצא
מהכשר סוכה רבי אשעיא אמר לא נצרכה
אלא לסכך פסול פחות משהו בסוכה
קטנה ומאי יוצא יוצא מתורת סוכה מתקיף
לה רב הושעיא לא יהא אלא אורי ואויר
פחות משלשה טפחים בסוכה קטנה מי
פסיל אמר ליה רבי אבא זה מצטרף וישנים
תחתיו וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו ומי
איכא מידי דמצטרף מצטרף והוא עצמו
אינו כשר אמר רבי יצחק בן אלישב אין
מיט

כשרה מהו לישן תחתיו המי ר' יצחק בן אלישב הרי טיט הנרוק שמשלים
צמקו ואין מטבילין צו אף הכל משלים בסוכה ואין ישנים תחתיו:
טיט
שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פלימה. זהו פנים שלה: (לאחורי סוכה.
חוק לדופן אמנעי שהוא אחורי' זה הסוכה: קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שצבנה טפחים דלך כרסך
סוכה צבשי נפשה היא ומוצלת מו: לצרפי לא עבדי. דופן אמנעי זה לא לכך נעשה וגם שצדדין מחלתן לשם סוכה
(א) נעשו אלא שהכנים דופן אמנעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה צכך: לפניו מן הסוכה. ללך דופן רביעי הפתוח
משוכין ויולאין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא וזולא חד דופן. מדופני הצדדין צדייהו: מהו דסימא. כיון דלא
משלישית דופן שני צדה מוכח מילתא דלפניה נפשה היא והא לית בה שצבנה טפחים צבשה סוכה: קמ"ל. דמן סוכה הוא והוי כשמים כהלכתן
מלפניה: ה"ג מהו דסימא סיפסל צדך פורתא: יולא מהכשר. שאינו מסוכך כהלכות סוכה: מסורס סוכה. שאפילו מין כשר אינו:
לא יהא אלא אורי. ופשיטא דכשר דלפילו אורי החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אזא. להכי אהני נידון
כסוכה דלשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דלילו אורי פחות משלשה מטטרף להשלים שיעור הסוכה אצל חין ישנים תחתיו:
טיט

כי פליגי אביי ורבא: אליבא דרב. ומילתיה דרבא לא דמיק
לאוקמא צפונתא דלפילו אליבא דרב פליג למיפסלה: דמחילוס.
פי תקרה זה לשם אכסדרה נעשה להיות לו מחיצה לחלל זה אצל לא
להיות מחיצה לאויר שחוץ לכן ואילו מחיצה מעלייתא היא הוה סמכין

עלה אצל לאכסדרה ע"י גוד אחית לא
דכי אגמריה רחמנא למשה לגוד אחית
במחיצה העשויה לחלל שלה אגמריה
ולא לחוזה לה. ומיהו היכא דיש לה
פלימין אע"ג דלגזוי עבדין לצוד
צפחות משלשה כמחיצה סמומה היא:
סג וכן חצר המוקפת אכסדרה. וגם
אכסדרה מפסיק בין מחילות הבנים
לאויר שסיכך עליו אם יש צדמטע
הג' ד' אמות פסולה דמו לא מהני לה
מחילות הבנים: אליבא דאביי.
צמקוס אביי וצבדילו שמהא משנה זו
מתורגמת לפי דבריו: כשהשואה אם
קירוי. ששעה קירוי נמוך ולא נמן
ראשי קנים על גבי תקרה שיהא פי
תקרה נראה זה אלא תלפון צבשה לפי
הסכרים שאין חודן נראה בסוכה. כל
תקרת גזומתין נלקה שוה היתה ולא
שיפוט כעין שלנו אלא כמקרת עליות:
הא שמעטא. דאביי ורבא: דברי
הל פסולה. דכיון דתקרה לחלל
אכסדרה עשויה ולא לאויר שחוץ לה
אין פיה נעשה מחילות לאויר: יש לה
פלימין. צפחות משלשה: אביי אמר
כשרה אמרינן לצוד. ואע"פ שהפלימין
לחלל אכסדרה נעשו ולא לאויר החילון
הוא לה מחיצה דכל פחות משלשה
סתימא מעלייתא היא וסדייה להכא
ולהכא: **ורבא אמר פסולה.** לצוד
לאו מחיצה היא אלא מהלכה למשה
מסיני גמירי לה וכי גמירי לה להיות
מחיצה לחלל הנעשה צבדילו אצל
למדייה להכא ולהכא לא: והלפסא
נלישנא קמא. דרבא ולא כלישנא
צמרא לצוד אמרינן אפילו לאויר אצל
סתימת פי תקרה לא אמרינן אלא
בעירובין פרק מבי, רבא אמר רב הונא
ר' סוכה זו שמים כהלכתן היו לה
דרוס ומורה והשלישית סמוכה
לאכסדרה ולא היה עושה זה טפח
שאלמו עמנו טפחים: אחוי ליש. שהיה
פנים צבשו טפחים ויתר עומד אצל היוצא
אצל משוך רחבו לאחורי סוכה צאורך
שהאכסדרה עודף על הסוכה ואינו
נראה לתוכה אלא עומד צבשה לדופן
כסופו: ושוה מצפנים. לאותם
העומדים צפנים אינו נראה אצל
לאותם העומדים צלצלורה להלן
מנכא הסוכה ואין רואין את חללה
נראה רחב פנים זה בהתלמא דופן
שלישית לסוכה: דאמר מר. לענין
מזוי שהכשירו צלחי אם נתנו להלן

עם הלחי עם
שהוא סוף הדופן שאינו צולט כלום
הוא ללך רשות הרצים כנגדו או מן
שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פלימה. זהו פנים שלה: (לאחורי סוכה.
חוק לדופן אמנעי שהוא אחורי' זה הסוכה: קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שצבנה טפחים דלך כרסך
סוכה צבשי נפשה היא ומוצלת מו: לצרפי לא עבדי. דופן אמנעי זה לא לכך נעשה וגם שצדדין מחלתן לשם סוכה
(א) נעשו אלא שהכנים דופן אמנעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה צכך: לפניו מן הסוכה. ללך דופן רביעי הפתוח
משוכין ויולאין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא וזולא חד דופן. מדופני הצדדין צדייהו: מהו דסימא. כיון דלא
משלישית דופן שני צדה מוכח מילתא דלפניה נפשה היא והא לית בה שצבנה טפחים צבשה סוכה: קמ"ל. דמן סוכה הוא והוי כשמים כהלכתן
מלפניה: ה"ג מהו דסימא סיפסל צדך פורתא: יולא מהכשר. שאינו מסוכך כהלכות סוכה: מסורס סוכה. שאפילו מין כשר אינו:
לא יהא אלא אורי. ופשיטא דכשר דלפילו אורי החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אזא. להכי אהני נידון
כסוכה דלשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דלילו אורי פחות משלשה מטטרף להשלים שיעור הסוכה אצל חין ישנים תחתיו:
טיט

עם הלחי עם
שהוא סוף הדופן שאינו צולט כלום
הוא ללך רשות הרצים כנגדו או מן
שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פלימה. זהו פנים שלה: (לאחורי סוכה.
חוק לדופן אמנעי שהוא אחורי' זה הסוכה: קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שצבנה טפחים דלך כרסך
סוכה צבשי נפשה היא ומוצלת מו: לצרפי לא עבדי. דופן אמנעי זה לא לכך נעשה וגם שצדדין מחלתן לשם סוכה
(א) נעשו אלא שהכנים דופן אמנעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה צכך: לפניו מן הסוכה. ללך דופן רביעי הפתוח
משוכין ויולאין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא וזולא חד דופן. מדופני הצדדין צדייהו: מהו דסימא. כיון דלא
משלישית דופן שני צדה מוכח מילתא דלפניה נפשה היא והא לית בה שצבנה טפחים צבשה סוכה: קמ"ל. דמן סוכה הוא והוי כשמים כהלכתן
מלפניה: ה"ג מהו דסימא סיפסל צדך פורתא: יולא מהכשר. שאינו מסוכך כהלכות סוכה: מסורס סוכה. שאפילו מין כשר אינו:
לא יהא אלא אורי. ופשיטא דכשר דלפילו אורי החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אזא. להכי אהני נידון
כסוכה דלשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דלילו אורי פחות משלשה מטטרף להשלים שיעור הסוכה אצל חין ישנים תחתיו:
טיט

(א) לעיל ח' (ב) שנת כצ:
(ג) ע"ש (ד) עירובין ע"ג;
(ה) תוספתא פ"ב ה"ב;
(ו) אלויל צ"ל בהתלמא,
(ז) צ"ל יסן.

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה לצרפי וכו'
לשם סוכה הפנימית נעשו
פסל:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה לא יהא וכו'
ונראה כספרים דרבי
התם אורי. ע"ש עירובין
דף י' ע"ב תוס' ד"ה עור
התלמא:

רבינו חננאל

כי פליגי אליבא דרב, אביי
כרב, ורבא אמר לך עד כאן
לא אמר רב מותר לטלול
בכולה, אלא משום דהני
מחילות לאכסדרה עמדו
(נ"א: עבדין) ומגזאי
איכא המחיצות, אבל הכא
דמאבראי, דלא עבדין
לכוסה, לא. תלוקת רב
ושמאל בסוף פרק כל
גנות העיר. ואקשינן
במתני', תנן סיכך על
גבי אכסדרה כו', אי
אמרי אכסדרה יורה
וסתם אמאי היא אכסדרה
דרגמה רבא אליבא דרב
הדמי בשתשה, פי'
קירוי הסוכה לאכסדרה
ודיבסק, שאין צדמטע
תקרת הסוכה תלוקת מן
האכסדרה הירודע שהיא
פי תקרה. והלכתא כרבא
בהאי הלכה, כי אכסדרה
שאין לה פלימין פסולה
ואם יש לה פלימין כשרה.
וגורת פלימין מפיסחא
לקמן, נראה מבחוץ ושוה
מבפנים נידון משום לחי,
והיינו פלימא. וישנין
בעירובין פרק מבי, רבא אמר רב הונא
ר' סוכה זו שמים כהלכתן היו לה
נראה מבחוץ שהוא לחי
שוה מבפנים, נידון
משום לחי להחיר הפנימי
ששהו לו, ומתבנין עליה
הא דתנן חצר גזולה
שנצרכה לקטנה גדולה
מותרת וקטנה אסורה
מפני שהיא כפתח של
גדולה, אמאי, תשרי קטנה
בכותלי הגדולה בנראה
מבחוץ ושוה מבפנים.
ומשני התם כמפולגות כו'.
ואסיקא אהן והלכתא
נראה מבחוץ ושוה
מבפנים נידון משום לחי.
וגרסינן בירושלמי פרק א'
(דעירובין). אביי הבין
היוצאות מן הבנין אם
אין בהן אחת לחבריה
ג' טפחים ל' נידון כלבד,
והיינו לחי. קרן ויתר יוצא
מיכן וקרן ויתר יוצא מיכן
נידון כלחיים. כותל הנכנס
ונראה כספ מבפנים ושוה
מבחוץ, און נראה כספ
מבחוץ ושוה מבפנים
נידון כלחיים. היה משהו
ואין אותו כאלו הוא
כספ. התיב רב חסדי
הקטן חצר גדולה שנצרכה
לקטנה כו', ויעשו כותלי
גדולה כלחיים אצל כותלי
קטנה ותורתו קטנה,
ופריק. תפרר במשוכין יתר
משכר וכו'. והאי דאמרינן
בשמעתין לגבי פלימין
אמרינן לבדו, כי האי גזומת
הוא, כיון דאיכא אבנים
ויש ביניהן פחות משלשה
טפחים, אמרינן לבדו, ובנין הוא, ונידון משום לחי. רבי אשי דאשכח לרב כהנא דמסכך על גבי אכסדרה שלא היו צפוייה
נראין מבחוץ, ואמר ליה רבא כי האי גזומת פסיל. עייליה ואחוי ליה נראה מבפנים ושוה מבחוץ ואמר ליה היינו צפוייה.

(א) לעיל ח' (ב) שנת כצ. (ג) ע"ש (ד) עירובין ע"ג. (ה) תוספתא פ"ב ה"ב. (ו) אלויל צ"ל בהתלמא, (ז) צ"ל יסן.